

รูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

HOUSEHOLD ACCOUNT MODEL OF THE TAI-YAI ETHNIC GROUP IN MUANG DISTRICT, MAE HONG SON PROVINCE

บุปผา คำนวน^{*}
Bupha Khamnun

Received: 2020-10-06

Revised: 2020-12-29

Accepted: 2020-12-31

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อหาแนวทางการสร้างรูปแบบของการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนและเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือครัวเรือนของชุมชนบ้านทุ่งกองมูจำนวน 45 ครัวเรือนนำข้อมูลมารวบรวมได้มาวิเคราะห์เชิงคุณภาพและรายงานผลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงพรรณนาด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนทุ่งกองมูเป็นสมุดบัญชีตามรูปแบบฟอร์มที่ใช้บันทึกบัญชีอย่างง่ายที่ออกแบบด้วยตัวเองส่วนใหญ่ไม่ได้บันทึกบัญชีครัวเรือนเพราะชุมชนขาดความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่าชุมชนทุ่งกองมูสนใจการบันทึกบัญชีครัวเรือนตามรูปแบบสมุดบัญชีของนักวิจัย โดยมีการจัดพิมพ์ข้อบัญญัติรายรับและรายจ่ายมาให้ล่วงหน้าแล้วผู้บันทึกบัญชีเพียงแต่ใส่จำนวนเงินที่รับและจ่ายเท่านั้น ทำให้สะดวกมากยิ่งขึ้น ชุมชนจึงได้นำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงการบันทึกบัญชีโดยใช้รูปแบบสมุดบัญชีของนักวิจัย ทำให้ชุมชนรู้รายรับ รายจ่ายในครัวเรือน แล้วสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลงได้ รวมทั้งทำให้ชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบ, บัญชีครัวเรือน, กลุ่มชาติพันธุ์

---

^{*} อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการการค้าขายแดน ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

ABSTRACT

The objective of this research are: 1. To study the knowledge and understanding of household accounting in Tai Yai ethnic groups in Mueang District Mae Hong Son Province. 2. To find ways to create model for household accounting of Tai Yai ethnic groups in Muang district Mae Hong Son Province And 3.To study the problems and obstacles in the preparation of household accounts of Tai Yai ethnic groups in Mueang District Mae Hong Son Province. The population used in this research was 45 households of Thung Kong Mu community. The data collected were qualitative analyzes and the statistical reports used in the data analysis were descriptive statistics. Percentage, Mean and Standard Deviation

The study found that the household accounting format of Thung Kong Mu community was a simple self-designed account book based on the simple accounting records.

The results of the development of household accounting model were found that the Thung Kong Mu Kuan community recorded household accounts according to the researcher's account book format. The names of income and expenditures have been published in advance, the accountant only puts in the amount received and paid that make it more convenient .The community then applied the existing knowledge to improve the accounting record by using the researcher's account book format so it makes the community knows the income Household expenditure and can reduce unnecessary expenses as well. Making the community realize the importance of keeping household accounts even more

Keywords: format, household account, ethnic group

1. บทนำ

จากสถานการณ์สังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยมและความฟุ้งเฟ้อจึงทำให้คนส่วนใหญ่หลงผิดไปตามกระแสจนกลายเป็นปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นเช่นปัญหาครอบครัวปัญหาสุขภาพปัญหาส่วนตัวปัญหาหนี้สินและการงานและโดยเฉพาะปัญหานี้สินที่ทำให้เกิดความตึงเครียดและกดดันซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการฆ่าตัวตาย ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่าที่ไม่อาจประเมินได้ อย่างไรก็ตามคนไทยยังมีทางออกและมีการป้องกันปัญหาดังกล่าวโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการจัดการชีวิตและการพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้ภายใต้สังคมในปัจจุบันแนวทางหนึ่งที่ประชาชนคนไทยควรยึดถือเป็นไปปฏิบัติคือการพึ่งพาตนเองการรู้จักพอประมาณการไม่ประมาทตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองรู้จักความพอมีพอกินพอใช้คำนึงถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเองพร้อมกับทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทในเรื่องของการใช้จ่ายเงินโดยการนำความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถหาทาง

---

¹ยุพา สระโอน, “ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนกรณีศึกษาหมู่บ้านทุ่งน้อย ตำบลหินกอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี”, วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (ตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558).

แก้ไขให้ตนเองอยู่รอดและสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนในอนาคตได้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตให้มีคุณภาพ²

การทำบัญชีครัวเรือนหรือการจดบันทึกรายรับรายจ่ายที่ทางภาครัฐพยายามรณรงค์ส่งเสริมให้มีความสำคัญแก่ประชาชนจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันในเรื่องของการบริหารจัดการเงินของตนเอง ครอบครัวให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดว่ามีรายรับรายจ่ายจากแหล่งใดบ้างจำนวนเท่าใดในแต่ละวันสัปดาห์เดือนและปีเพื่อให้เห็นภาพรวมว่าตนเองและครอบครัวมีรายรับรายจ่ายเท่าใดคงเหลือเท่าใดรายรับที่ได้รับมาเพียงพอต่อรายจ่ายที่มีหรือไม่หากมีรายรับมากกว่ารายจ่ายก็สามารถจะนำไปสู่การออมได้³ แต่หากรายจ่ายมากกว่ารายรับควรมีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงหรือควรเพิ่มรายรับให้มากขึ้นเมื่อรู้ที่ไปที่มาของการใช้จ่ายเงินก็สามารถวางแผนรายรับการจ่ายเงินของตนเองและครอบครัวได้การฝึกปฏิบัติให้ตนเองโดยการนำความรู้มาพัฒนาให้เป็นคนที่มีเหตุมีผลเป็นคนรู้จักพอประมาณรู้จักรักตนเองครอบครัวชุมชนและประเทศชาติมากขึ้นจึงเห็นได้ว่าการทำบัญชีครัวเรือนจดบันทึกรายรับรายจ่ายก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง⁴

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย มีความโดดเด่นหลายลักษณะ โดยเฉพาะสภาพภูมิประเทศ ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม และความหลากหลายของประชากรจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ นับเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจหลายอย่าง ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความหลากหลายทั้งคนเมือง ชาวไท (ไทใหญ่) จีนฮ่อ พม่า และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ ม้ง (แม้ว) ลีซู (ลีซอ) ล่าหู่ (มูเซอ) ลัวะ และปกาเกอะญอ (กะเหรี่ยง) เป็นต้น⁵ โดยต่างรักษาวัฒนธรรมของตนเอาไว้ได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันก็อยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมต่างกันได้อย่างไม่เคียดแค้นความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการทำบัญชีเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากชนพื้นเมืองในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นส่วนมากเป็นคนไตหรือไทใหญ่ซึ่งมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง เพื่อที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอนว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน และได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอนหรือมีปัญหาอุปสรรคในการ

---

²สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ประมวลคำในพระบรมราชโองการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2549 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550.

³สมัย เชิงหอม, “การพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของประชาชนหมู่บ้านแอ่ตำบลพันนา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.

⁴สุภัทรรพวิจิตร, “การบูรณาการบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านกลางตำบลชะฮองอำเภอดุหมพริสัย จังหวัดศรีสะเกษ”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 10 ฉบับที่ 48 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2556), หน้า 7-15.

⁵ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน, ข้อมูลจังหวัด ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทางสังคม, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.maehongson.go.th/th/province-info/general-info/societal-characteristics.html> [16 มีนาคม 2562].

จัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบในการพัฒนาส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและเป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนการใช้จ่ายภายในครัวเรือนลดภาระหนี้สิน ตลอดจนมีเงินเก็บออมได้มากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนเกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

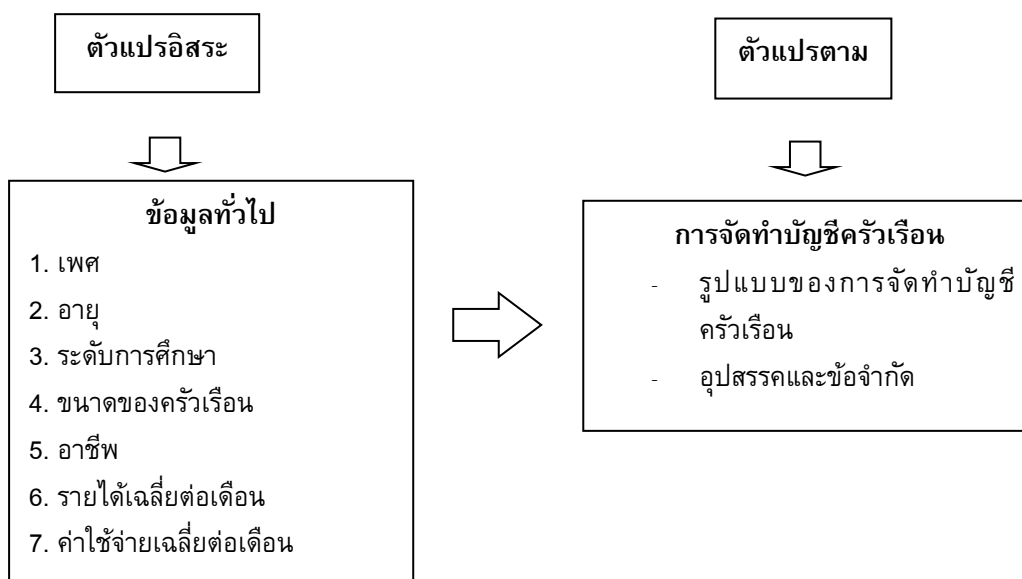
2.1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2. เพื่อหาแนวทางการสร้างรูปแบบของการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การวิจัยนี้รูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1: กรอบแนวความคิดของการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลบริบทพื้นที่เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน จากการศึกษาสภาพบริบทเชิงพื้นที่ และข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบัญชีครัวเรือนพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของชุมชน และนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยใช้ กระบวนการทางการบัญชี โดยใช้บัญชีครัวเรือนในการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่ความสำเร็จ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ความคิดเห็นรวบยอด มาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบระบบบัญชีใหม่พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้ที่ได้ให้แก่ชุมชนเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดทำบัญชีให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่รูปแบบบัญชีครัวเรือนที่เหมาะสม

4.2 ขอบเขตพื้นที่ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร

- กลุ่มประชากร กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อำเภอเมือง ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งสิ้น จำนวน 45 ครัวเรือน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

4.3.1 แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างตามแนวทางของวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของงานวิจัย เพื่อเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น 45 ครัวเรือน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ตอบแบบสอบถามได้แก่เพศอายุระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือนอาชีพ รายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนโดยเป็นลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดที่มีตัวเลือกให้เลือกตอบจำนวน 5 ข้อ (Check list)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยเป็นลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดที่มีตัวเลือกให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับและแบบปลายเปิดให้ตอบ

4.3.2 การสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่างในประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ของการจัดทำบัญชีในปัจจุบัน เหตุผลที่บันทึกหรือไม่บันทึกบัญชีประโยชน์ที่ได้รับจากการบันทึกบัญชี เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดทำบัญชีและประเด็นปัญหาที่ได้ไปพัฒนาเป็นรูปแบบการบัญชีที่เหมาะสม

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 45 ครอบครัว โดยครัวเรือนตอบแบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยและทีมงาน ได้มีการชี้แจงแนะนำให้เข้าใจก่อนที่จะรวบรวมข้อมูล

4.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐบาล เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

5.1 แบบสอบถามแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

ตารางที่ 1: ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (n = 45)

ลำดับ	ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	12	26.7
	หญิง	33	73.3
2	อายุ		
	ต่ำกว่า 20 ปี	2	4.4
	21-25 ปี	6	13.3
	26-30 ปี	10	22.2
	31-40 ปี	13	28.9
	41 ปีขึ้นไป	14	31.1
3	ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่า ม.3	21	46.7
	ม.6 / ปวช.	12	26.7
	ปวส. / อนุปริญญา	11	24.4
	ปริญญาตรี	1	2.2
4	ขนาดของครัวเรือน		
	2 คน	6	13.3

	3 คน	11	24.4
	4 คน	20	44.4
	5 คนขึ้นไป	8	17.8
5	อาชีพ		
	ค้าขาย	5	11.1
	เกษตรกรรม	11	24.4
	รับจ้างทั่วไป	22	48.9
	พนักงานบริษัท	6	13.3
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	2.2
6	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	6	13.3
	5,001-10,000 บาท	22	48.9
	10,001-15,000 บาท	16	35.6
	15,001 ขึ้นไป	1	2.2
7	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน		
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	11	24.4
	5,001-10,000 บาท	20	44.4
	10,001-15,000 บาท	14	31.1
รวม		45	100

จากตารางที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครั้วเรือนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.3 ซึ่งมีอายุระหว่างอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.1มีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 มีขนาดครั้วเรือนจำนวนสมาชิกในครั้วเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 48.9 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วงระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.9และมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วงระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.4

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชีครั้วเรือน

ตารางที่ 2: ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชีครั้วเรือน (n=45)

ลำดับ	ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชีครั้วเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดทำบัญชีครั้วเรือน		
	เคย	26	57.8
	ไม่เคย	19	42.2
2	การจดบันทึกบัญชีครั้วเรือน		

	จัดบันทึก	22	48.9
	ไม่ได้จัดบันทึก	23	51.1
3	ช่วงเวลาที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือน		
	เช้า	5	22.8
	กลางวัน	3	13.6
	เย็น	3	13.6
	กลางคืน	11	50.0
4	การเข้าอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน		
	เคย	45	100
	ไม่เคย	0	0
5	หน่วยงานที่ให้ความรู้		
	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ธกส.)	25	55.6
	สำนักงานบัญชีจังหวัด	9	20.0
	สถาบันการศึกษา	11	24.4
6	ผู้จัดบันทึกบัญชีครัวเรือน		
	ตนเอง	20	90.9
	บุตร	2	9.1
รวม		45	100

จากตารางที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 57.8 แต่ในปัจจุบันนั้นไม่ได้มีการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 51.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือนในช่วงเวลาตอนกลางคืน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยเข้าอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.0 และมีความคิดเห็นว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทมากที่สุดต่อการให้ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนระบุว่าบุคคลที่เป็นผู้จัดบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 90.9

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือน
ตารางที่ 3: ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือน(n=45)

คำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความเข้าใจ
1. รายได้หรือรายรับของท่านได้จากการประกอบอาชีพหลัก	4.47	0.58	มาก
2. รายได้หรือรายรับของท่านได้จากการประกอบอาชีพเสริม	3.56	0.89	มาก

3. รายจ่ายของท่านเป็นเงินที่ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน	4.20	0.76	มาก
4. รายจ่ายของท่านเป็นเงินที่ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวัน	3.60	1.05	มาก
5. ท่านมีรายรับเพียงพอกับรายจ่ายในครัวเรือน	3.67	0.98	มาก
6. ท่านมีรายรับมากกว่ารายจ่ายในครัวเรือน	3.44	0.91	ปานกลาง
7. สมาชิกในครัวเรือนของท่านใช้จ่ายเงินไปตามฐานะ	3.87	0.69	มาก
8. ท่านมีเงินเหลือเก็บออมไว้เป็นทุนสำรองในครัวเรือน	3.29	0.92	ปานกลาง
9. ท่านได้ออมเงินไว้บางส่วนสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน	3.24	1.03	ปานกลาง
10. ท่านนำหลักการของการทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการจัดการรายรับ-รายจ่ายภายในครอบครัว	3.20	0.97	ปานกลาง
11. ท่านมีสมุดบันทึกติดตัวไว้ลงรายการที่จ่ายออกไปเพื่อกันลืม	2.73	1.09	ปานกลาง
12. ท่านมีการแยกประเภทของรายรับและรายจ่ายก่อนการบันทึกบัญชี	2.82	0.93	ปานกลาง
13. ท่านสรุปรายรับ-รายจ่ายเป็นประจำทุกเดือน	2.82	1.02	ปานกลาง
14. ท่านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน	2.62	0.91	ปานกลาง
15. หลังจากที่ท่านจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นประจำท่านสามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงได้	2.64	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีศักยภาพความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจรายได้หรือรายรับของท่านได้จากการประกอบอาชีพหลักรายจ่ายของท่านเป็นเงินที่ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่เป็นจำเป็นในชีวิตประจำวันสมาชิกในครัวเรือนของท่านใช้จ่ายเงินไปตามฐานะท่านมีรายรับเพียงพอกับรายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายของท่านเป็นเงินที่ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวัน รายได้หรือรายรับของท่านได้จากการประกอบอาชีพเสริม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47, 4.20, 3.87, 3.67, 3.60 และ 3.56 ตามลำดับ และท่านมีรายรับมากกว่ารายจ่ายในครัวเรือน ท่านมีเงินเหลือเก็บออมไว้เป็นทุนสำรองในครัวเรือน ท่านได้ออมเงินไว้บางส่วนสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ท่านนำหลักการของการทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการจัดการรายรับ-รายจ่ายภายในครอบครัว ท่านมีการแยกประเภทของรายรับและรายจ่ายก่อนการบันทึกบัญชี ท่านสรุปรายรับ-รายจ่ายเป็นประจำทุกเดือน ท่านมีสมุดบันทึกติดตัวไว้ลงรายการที่จ่ายออกไปเพื่อกันลืม หลังจากที่ท่านจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นประจำท่านสามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงได้

ไม่จำเป็นลงได้ และท่านมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44, 3.29, 3.24, 3.20, 2.82, 2.82, 2.73, 2.64 และ 2.62 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ 4: ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

คำถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความเห็น
1. การทำบัญชีครัวเรือนมีความยุ่งยาก	3.53	0.92	มาก
2. ขาดแหล่งให้ความรู้การจัดทำบัญชีและการนำบัญชีครัวเรือนไปใช้ประโยชน์	3.67	0.88	มาก
3. ขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.76	1.03	มาก
4. ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากทำให้ไม่สามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือนได้	4.00	1.00	มาก
5. ขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ	4.09	1.06	มาก
6. มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ	4.09	1.10	มาก

จากตารางที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาก โดยให้ความเห็นว่า ในด้านขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ และมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอมากที่สุด รองลงมาคือ ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่สามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ ขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนขาดแหล่งให้ความรู้การจัดทำบัญชีและการนำบัญชีครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ และ การทำบัญชีครัวเรือนมีความยุ่งยาก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.09, 4.09, 4.00, 3.76, 3.67 และ 3.53 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

1. ต้องการจัดทำบัญชีที่ง่ายต่อความเข้าใจ สามารถทำง่าย ขนาดตัวหนังสือเห็นชัดเจน เหมาะสำหรับผู้คนที่สายตาไม่ดี
2. ต้องการมีส่วนร่วมในการออกแบบเอกสารในการบันทึกบัญชี และทดลองทำว่ารูปแบบการบัญชีที่ออกแบบสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง โดยผู้ศึกษาขอให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาการบันทึกบัญชี
3. อยากให้มีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากขึ้น
4. เป็นโครงการที่ดี อยากให้ทุกครัวเรือนมีส่วนร่วม
5. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่านี้ และทำอย่างต่อเนื่องจะได้มีการวางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอ และมีเงินเหลือเก็บเงินออม

6. สนับสนุนให้ทุกคนทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย เพื่อจะได้รู้รายรับ – รายจ่ายของตัวเองและภายในครอบครัว

7. อยากให้มีการส่งเสริมอาชีพเสริมภายในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

5.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

รูปแบบของสมุดบัญชี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการบันทึกบัญชีสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฟอร์มที่ใช้บันทึกบัญชีอย่างง่ายซึ่งทุกคนสามารถจัดทำขึ้นเองได้ง่ายๆ ในสมุดหรือกระดาษที่เหลือใช้ คือมีช่องรายการรายรับ-รายจ่าย และช่องคงเหลือ ซึ่งมีความเห็นว่าการบันทึกบัญชีมีประโยชน์และมีความตั้งใจที่จะบันทึกบัญชีต่อไปเพราะทำให้รู้รายรับรายจ่ายและรู้ว่าสิ่งใดที่ควรประหยัดนอกจากนี้ผลของการบันทึกบัญชียังเป็นหลักฐานที่สำคัญที่สามารถแสดงเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องในครอบครัวได้ทราบแหล่งที่มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินของครอบครัวแต่การบันทึกบัญชีก็ทำให้เกิดความยุ่งยากเพราะบางคนบอกว่าล้มเพราะไม่ได้จดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในทันที

จากการสัมภาษณ์เพื่อระดมความคิดจากกลุ่มตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่าหากมีการจัดพิมพ์ข้อบัญญัติรายรับและรายจ่ายมาให้ล่วงหน้าแล้ว ผู้บันทึกบัญชีเพียงแต่ใส่จำนวนเงินที่รับและจ่ายเท่านั้นจะทำให้สะดวกมากยิ่งขึ้น และยังอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ต้องพกสมุดบัญชีไปมาด้วย รวมทั้งผู้ที่สายตาไม่ค่อยดีอีกด้วย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรกำหนดแบบฟอร์มรูปแบบของสมุดบันทึกบัญชีขึ้นมาใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บันทึกบัญชี จึงกำหนดแบบฟอร์มบันทึกบัญชีครัวเรือนขึ้นมาให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง จากการกำหนดรูปแบบแบบฟอร์มการบันทึกขึ้นมาใหม่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความพอใจขึ้นเป็นอย่างมากและมีผู้ที่สนใจจะบันทึกบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น

6. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์จาก รูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษารูปแบบการทำบัญชีของชุมชน พบว่า ชุมชนนั้นเคยเข้าร่วมอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และได้รับสมุดบันทึกบัญชีครัวเรือนจากการอบรมดังกล่าว ซึ่งเคยมีการบันทึกและสมุดที่ใช้ในการบันทึกหมดไปชุมชนจึงมีการทำสมุดบัญชีใช้แบบฟอร์มที่ใช้บันทึกบัญชีอย่างง่ายขึ้นมาเลียนแบบซึ่งทุกคนสามารถจัดทำขึ้นเองได้ง่าย ๆ ในสมุดหรือกระดาษที่เหลือใช้ ซึ่งชุมชนนั้นมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนค่อนข้างน้อย

2. จากการสร้างรูปแบบการจัดทำบัญชีของชุมชนขึ้นมาใหม่ และบันทึกบัญชีตามรูปแบบของผู้วิจัย โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมนั้น พบว่าชุมชนให้ความสนใจสมุดบัญชีตามรูปแบบที่จัดทำขึ้นใหม่ ซึ่งมีรูปแบบที่ง่ายขึ้น มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของคนในชุมชนซึ่งสร้างความสะดวกในการบันทึกบัญชีครัวเรือนที่ง่ายขึ้น นอกจากนี้ชุมชนยังได้นำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงการบันทึกบัญชี ทำให้ชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนมากยิ่งขึ้น

3. จากการบันทึกบัญชีสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการหารายได้ทำให้ชุมชนมีรายได้ที่แน่นอนสม่ำเสมอมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าหากชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีการจดบันทึกบัญชีอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ก็จะสามารถช่วยให้ชุมชนมีวินัยทางการเงิน รู้จักวิธีการบริหารการเงินการบัญชีของตนเอง

เพียงพอ รู้จักการใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักการออม รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ อันเป็นการสร้างโอกาสให้กับชุมชนให้สามารถชำระหนี้ ไม่ไปพึ่งพาหนี้ในระบบ และสามารถพึ่งตนเองได้ รวมไปถึงการออมเงินในที่สุด

จะเห็นได้ว่า การบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาการใช้จ่ายเงินตามแนวพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากประโยชน์ของการบันทึกบัญชีและประโยชน์ของแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกันและประโยชน์ของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ระมัดระวังในการใช้ จ่าย จะเห็นได้ว่าแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อ คนไทยและประเทศไทย ทำให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสร้างความยั่งยืนให้กับประเทศ⁶

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการศึกษา ควรเข้ามาให้ความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้แก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และสร้างแรงจูงใจส่งเสริมหรือให้การสนับสนุนชุมชนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้สามารถนำหลักการของการทำบัญชีครัวเรือนมาจัดการรายรับ – รายจ่ายภายในครัวเรือนได้ ทำให้เกิดการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและไม่ฟุ่มเฟือย สามารถตัดทอนรายจ่ายต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นและสิ่งของฟุ่มเฟือยออกไปได้ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหนี้สินครัวเรือน หนี้ในระบบและอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งส่งเสริมอาชีพเสริมภายในชุมชนได้อย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับทางชุมชนและครัวเรือนของตนเอง ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน อย่างทั่วถึงและทำอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการจัดอบรมที่จะทำให้เกิดความรู้และประโยชน์แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง
3. ควรจะมีการติดตามผล ตรวจสอบบัญชีของชุมชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชน และให้คำแนะนำเมื่อมีข้อสงสัยหรือแนะนำในการวิเคราะห์และวางแผน
4. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือน ในการช่วยเหลือตนเองโดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกรายรับรายจ่ายการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้และการออมมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินที่มีอยู่

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น เมื่อผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบในการบันทึกบัญชีครัวเรือนให้แก่ชุมชนโดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นว่าชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าในการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้นมีความจำเป็น และหันมาให้ความสนใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือนมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงขาดความรู้และแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี

⁶ วาริพิน มงคลสมัย, “งานวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ทางบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2552).

ครัวเรือน ซึ่งหากชุมชนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง มีการกระตุ้นสร้างแรงจูงใจและวินัยในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จะทำให้ชุมชนสามารถจัดทำบัญชีครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังพื้นที่อื่น ๆ เพื่อจะได้ศึกษา เปรียบเทียบ หาข้อแตกต่างกับการศึกษาในครั้งนี้ เพราะแต่ละพื้นที่จะมีปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกัน นำไปสู่ผลสำเร็จของการทำบัญชีครัวเรือนที่ไม่เหมือนกัน ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการหาแนวทางการสร้างรูปแบบของการจัดทำบัญชีครัวเรือนและวางแผนการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่เหมาะสม และนำไปสู่การสำราญในการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้มีความยั่งยืนต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

ยุพา สะรุโณ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนกรณีศึกษาหมู่บ้านทุ่งน้อย ตำบลหินกอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี”. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (ตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558)

วาริพิน มงคลสมัย. “งานวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ทางบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”.

เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2552.

ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน. ข้อมูลจังหวัด ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทางสังคม. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.maehongson.go.th/th/province-info/general-info/societal-characteristics.html> [16 มีนาคม 2562].

สมัย เชิงหอม. “การพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของประชาชนหมู่บ้านแอ ตำบลพินนา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร”. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2554.

สุภัทรรทวิจันทร์. “การบูรณาการบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านกลางตำบลชะยูงอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ”, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปีที่ 10 ฉบับที่ 48 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2556), หน้า 7-15.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ประมวลคำในพระบรมราชโองการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2549 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2550.